Nya Meddelanden

från Högberga-Breviks villaägareförening. Hösten 2018.

Årgång 55. Nr 102 från starten.

Historien om Villa Högudden

DAGS ATT BETALA MEDLEMSAVGIFTEN

100 kr

pg nr 150 48-2
eller swish:
123 253 55 99

I detta nummer:

Helikoptertur • Villa Brevik
Mikrobryggeriet • Ekdöden
Björkdungen • Breviks IP
Breviks förskola • Valet

Höst och vinter

Högberga-Breviks villaägareförening är en aktiv förening. Alla medlemmar kanske inte känner till vad vi gör, men det är lätt att få reda på om du läser den här tidningen. Detta nummer delar vi ut till alla villor och radhus i området, vilket innebär ganska exakt 800 st.

Vi är naturligtvis intresserade av att du som inte är medlem ännu, blir det. Det kostar bara 100 kr och det är lätt att betala numera, med swish. Vi behöver vara en stor och stark förening för att kunna få gensvar på det vi gör. I denna tidning kan du läsa några exempel. Läs om flera viktiga saker vi har arbetat med den senaste tiden och fått igenom. Utan att ha en majoritet av de boende i området hade vår röst inte varit lika stark.

Helikopterlyften skedde på föreningens initiativ. Vi bidrog med att ordna polistillstånd, affischering och reklam i förra numret av vår tidning. Resten skötte helikopterfirman. Vi som var med och flög kan intyga att det var ett oförglömligt minne. Vill ni att vi ska upprepa det, hör gärna av er. Läs mer på sid 4–5.

Nere på marken kan man se tydliga spår av föreningens arbete. Trappan utmed Höguddspromenaden var den sista "felande länken" som nu gör att vägen utmed stranden från Höguddsvillan till Sjöstigen är framkomlig. Det är en stor tillgång! Se text och bild på sid 8.

Föreningen har också påverket utformningen av två kommande byggen i vårt område: Breviks förskola och området där Villa Brevik ligger. Vi har skrivit inlagor när detaljplaneförslagen gick ut på remiss, så att förskolan inte tog för mycket yta av gräsmattan, som används till spontanfotboll och så att takhöjden på husen utmed Södra Kungsvägen inte blir för hög. På båda dessa punkter hörsammades våra åsikter. Läs mer på sid 6 och 7.

Rivningen och bygget vid Villa Brevik kommer att pågå under flera år. Vi har anledning att återkomma till detta.

För den som promenerat förbi Björkdungen (eller "Olympialunden") finns konkreta bevis på föreningens agerande. Vi har i flera år arbetat för att björkarna, som på grund av ålder börjat ge med sig, ska få en återplantering. På sidan 11 finns en artikel om det.

Läs också Johan Ahlboms intressanta artikel om Villa Högudden på sid 12–13. Det är ett fantastiskt hus vi har i vårt område, till stor glädje för många som passerar förbi, gåendes eller med båt. Historien om huset gör det inte mindre intressant.

Det är dock tråkigt när servicen blir sämre. Bankomaten i centrum är nu ett minne blott (se artikel här intill). Men desto mer glädjande att vår utmärkte handlare på Hemköp, Andreas Gruber, lovar att agera bankomat för den som behöver kontanter. Gör gärna ett besök hos honom. Helst en gång i veckan.

Avslutningsvis vill vi i styrelsen passa på att önska alla medlemmar och läsare en God Jul och ett Gott Nytt År!

Christer Åkerhielm
Ordförande

Dags att betala nu även med swish!

Nu är det dags att betala medlemsavgiften för 2019 på endast 100 kr. Tillsammans med denna tidning finns ett brev och inbetalningskort. Ditt medlemskap betyder mycket för vår verksamhet. Sätt in på pg nr 150 48-2 eller swisha 100 kr till 123 253 55 99. Skriv ditt namn och gatuadress. Tack!

GDPR

Högberga-Breviks villaägareförening strävar efter att alla medlemmar ska känna sig trygga i att den personliga integriteten respekteras och att alla personuppgifter som lämnas till Högberga-Breviks villaägareförening behandlas korrekt. Detta innebär bland annat att varje medlems personuppgifter enbart används för avsedda ändamål och skyddas mot obehörig åtkomst, spridning eller förstörelse.

Högberga-Breviks villaägareförening använder ett register i Excel för att registrera och behandla medlemsuppgifter. All behandling av personuppgifter inom Högberga-Breviks villaägareförening sker i enlighet med tillämplig dataskyddslagstiftning, exempelvis GDPR.

Läs mer på lidingovillor.se, klicka på Högberga-Brevik.

Styrelsen 2018/19

Vid årsmötet i april 2018 omvaldes styrelsen enligt nedan.

Mötet hölls på Villa Brevik och efter de sedvanliga förhandlingarna berättade Christopher Bailey, ägaren till Villa Brevik, om de framtida planerna. Läs mer på sidan 6 i denna tidning.

Anders Wikman är sammankallande i valberedningen.

Föreningens revisorer heter Anders Ahlqvist och Torgny Wingbro. Revisorssuppleanter är Brun Ulfhake och Monette Edholm.

Om du vill prova på att vara med i styrelsen är du välkommen att höra av dig.

Christer Åkerhielm
ordförande

Johan Ahlbom
vice ordförande

Håkan Helander
kassör

Birgitta Sjöberg
huvudombud

Johanna von Schoultz
kvartermästare

Andreas Lindberg
redaktör

Elisabet Bergknut
sponsring

Robert Nordstrand
suppleant

Jonas Ågrup
suppleant

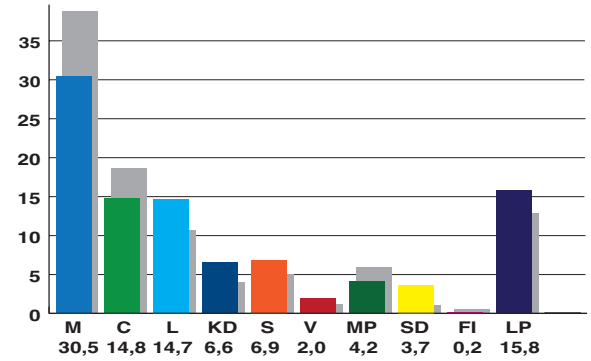
Så röstade vi

Högberga-Brevik finns uppdelade i två valdistrikt: Mölna Ö/Brevik V, samt Brevik Ö/Käppala S. Vi har här slagit ihop distrikten i nedanstående tabeller. Det skiljer inte så mycket mellan dem. I riksdagsvalet fick Moderaterna något fler röster i Brevik Östra. I kommunalvalet fick Vänsterpartiet och Liberalerna något färre röster i Brevik Östra.

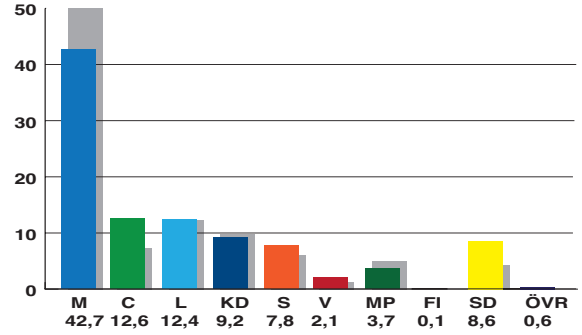
Jämfört med Lidingö i stort finns det fler moderater, färre socialdemokrater och färre sverigedemokrater i vårt område (riksdag). I kommunalvalet röstade fler på Moderaterna, Liberalerna och Lidingöpartiet i vårt område. Färre röstade på Centern, Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna.

Skillnaderna från föregående val följer trenderna från förra valet. Moderaterna och Miljöpartiet tappar i riksdagsvalet. Centern och Sverigedemokraterna ökar. I kommunalvalet tappar Moderaterna, Centern och Miljöpartiet. Centern gjorde ett ovanligt bra val valet 2014. Liberalerna, Socialdemokraterna och Lidingöpartiet lockade fler väljare i vårt område. Liberalerna i Mölna Ö/Brevik V fick 16,35%, vilket är den högsta siffran för Liberalerna på hela Lidingö.

Valdeltagandet är fortsatt högt; 88,5% i riksdagsvalet, 88,9% i kommunalvalet. Totalt finns det cirka 2800 personer som är röstberättigade i vårt område.

Högberga, Brevik och södra Käppala i kommunalvalet.

Högberga, Brevik och södra Käppala i riksdagsvalet.

Bankomaten borta, men Hemköp ställer upp

Så skedde det som flera har befarat länge. Bankomaten är borttagen från Breviks centrum, till stor sorg för många. Handlaren Andreas Gruber på Hemköp lovar dock att man kan få ut pengar i kassan om man så behöver. Gynna Hemköp och handla något när du ändå är där.

Förr i tiden och nu för tiden.

Våra historiska skrifter om Högberga & Brevik

Del 1 om Breviks och Högbergas historia kom 2011. Den innehåller 24 st historiska artiklar, flera tidigare publicerade i vår medlemstidning Nya Meddelanden (tidigare Meddelanden). Boken är på 104 sidor i färg, 149 x 210 mm och kostar 150 kr för medlemmar.

Del 2 om Breviks och Högbergas historia kom 2015. Den innehåller 24 st i huvudsak nyskrivna historiska artiklar.
Den är på 164 sidor i färg, 170 x 230 mm och kostar 200 kr för medlemmar.

Affischkompendiet med förminskade bilder av de 24 affischer som fanns på Lidingö museums utställning från 2016 är slutsålt. En nytryckning kan ske om intresse finns. Format 270 x 360 mm. Skicka i så fall ett mejl till: andreas@ifkmedia.se

Gör så här:
Betala någon av böckerna med medföljande plusgirotalong. Skriv namn och adress. Leverans inom en vecka efter din beställning.
Du kan också skicka ett mejl till: andreas@ifkmedia.se
eller använda formuläret på vår hemsida lidingovillor.se. Klicka dig fram till Högberga-Brevik.

Brevik från luften

En dag i augusti hade villaägareföreningen ordnat möjligheten att se Brevik från luften. Ett drygt 50-tal förväntansfulla passagerare samlades nere vid båthamnen. Det var dock lite osäkert om flygningen verkligen skulle bli av. Dels pågick de stora skogsbränderna i mellansverige, vilket krävde insatser från de flesta helikoptrar i landet och dels var det under dagen risk för kraftiga åskskurar.

En svart helikopter från helikopterfirman Heliair hemmahörande i Västerås landade på överenskommen tid och efter en övergående regnskur kunde lyften börja. Helikoptern tog fyra passagerare åt gången och den flög cirka fem minuter med varje grupp. Det låter inte så mycket, men man hann se mycket på den tiden.

Vi började med en sväng över Högberga Gård och bort mot Mölna och Kottlasjön. Därefter gick flygningen vidare över Breviks centrum och bort mot Högudden.

Käppalahamnen passerades och vi fortsatte mot Gåshaga som rundades. Avslutningsvis flög vi över Villa Brevik och Breviksängarna, och gick sedan in för landning vid Brevikshamnen. Det

blev en trevlig tur som gav mersmak. Kanske kan det bli en upprepning nästa, eller något av kommande år.

Text: Johan Ahlbom.
Foto: Johan Ahlbom och Johannes Ljusteräng

Ny detaljplan antagen för Villa Brevik

Den 22 oktober 2018 antogs detaljplanen för fastigheten Gräset 8, det vill säga Villa Brevik, i kommunfullmäktige. Planförslaget var ute på samråd i februari–mars 2018 och ute på granskning under tiden 25 maj–15 juni 2018. Förslaget innebär att nuvarande kurs- och konferensanläggning kan ersättas med bostäder. Den ursprungliga villan ska behållas, som konferensbyggnad eller bostäder.

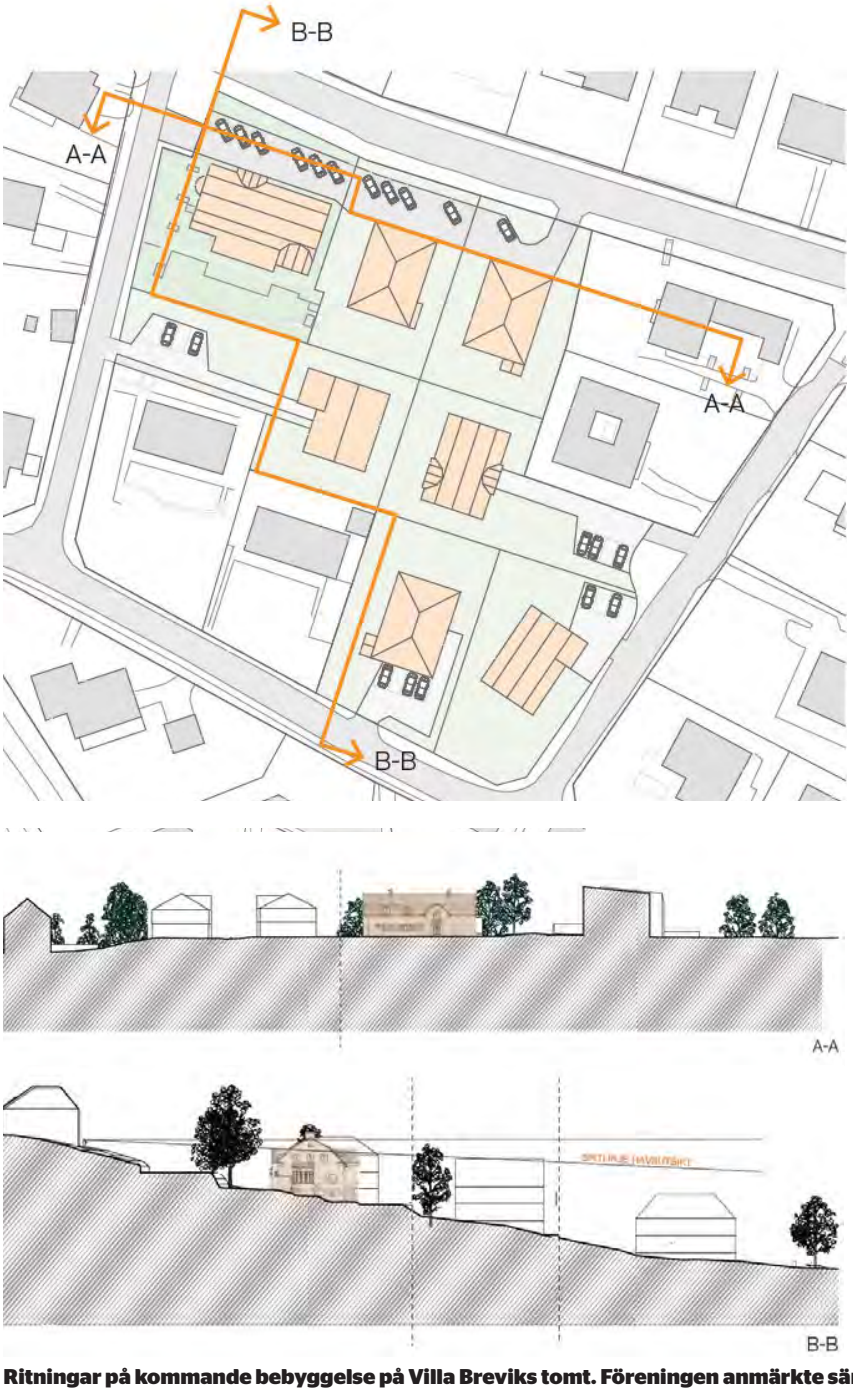
Antagandet i kommunfullmäktige skedde den 22 oktober 2018. Om planen inte överklagas vinner den laga kraft efter tre veckor.

Efter samrådet lämnade villaägareföreningen sitt remissvar, liksom flera av de kringboende villaägarna. Villaägarna hade många synpunkter, bland annat på nockhöjd, infartsvägar med mera. Föreningen anmärkte särskilt på de två översta byggnadernas nockhöjd, som skulle bli **högre** än nuvarande Villa Brevik. Föreningens synpunkter hörsammades, och nockhöjden sänktes. Flera av de kringboende, som bland annat hade anmärkt på samma sak, blev dock inte helt nöjda med ändringarna.

Staden föreskriver att de nya byggnaderna ska harmoniera med Villa Brevik och smälta in i området. Utseendemässigt ska de bidra till ett varierat inslag i villastadsområdet. Karaktären på den nya bebyggelsen ska inspireras av svensk sekelskiftesarkitektur, 1890 till 1920-tals klassicism, nationalromantik eller jugend. Till detaljplanen finns ett gestaltningsprogram som anger riktlinjerna för ny bebyggelse. Bebyggelsen ska anpassas till topografin på fastigheten och till kulturmiljön i Breviks villastad.

Syftet med detaljplanen är även att skydda värdefulla träd på fastigheten och säkerställa en fungerande dagvattenhantering inom fastigheten.

Johan Ahlbom

Ritningar på kommande bebyggelse på Villa Breviks tomt. Föreningen anmärkte särskilt på de två översta byggnadernas nockhöjd, som skulle bli högre än nuvarande Villa Brevik. Föreningens synpunkter hörsammades, och nockhöjden sänktes.

Breviks förskola bygger ut

Breviks Förskola (tidigare Äppelbo) ska byggas ut, vilket vi tidigare har redovisat här i Nya Meddelanden. Bygglovet för den gamla, provisoriska paviljongen går ut år 2020. Ett förslag till ny detaljplan har arbetats fram och har varit ute på remiss.

I villaägareföreningen har vi följt förslagen noggrant. Vi lämnade synpunkter på detaljplaneförslaget, vilket Lidingö stad senare vid sin granskning tog hänsyn till. Kommunfullmäktige har beslutat att anta den nya detaljplanen för området. Bygglov beviljades i augusti 2018.

Behovet av förskoleplatser är stort och med en permanent lösning finns det även i fortsättningen plats för 150 barn. Men det ställs högre krav på en permanent byggnad när det gäller både miljö och arkitektur. Målet är att byggnaden ska bli miljöklassad med högre krav både på inomhus- och utomhusförhållande för barn och anställda. Dessutom ska arkitekturen ta hänsyn till den kulturhistoriska miljö som omger förskolan, vilket kan bli positivt för de närboende.

Den nya förskolan får något av en hästskoform vilket gör innergården till en mer vind- och bullerskyddad plats. Planen medger också en möjlighet att bygga ett bullerplank mot vägen. Det kommer också att bli fler parkeringsplatser för både bilar och cyklar.

Bygget planeras att starta nästa sommar, när förskolan stänger för semester. Byggtiden är cirka ett år och den nya byggnaden beräknas vara inflyttningsklar till terminsstarten 2020.

Johan Ahlbom

Vattenverket har öppnat

ölcafé, festvåning och mikrobryggeri

Fredagen den 10 augusti öppnade Högberga Gård sin nya bakficka, Vattenverket vid Kottlasjön. Här är det nu café fredag, lördag och söndag mellan klockan 11.00 och 16.00. Övriga dagar kan man hyra vattenverket för konferens eller fest.

I lokalerna finns också ett mikrobryggeri för öl. De har både öppna visningar och tar emot grupper. Visning med provsmakning 225 kr/per person och visningar med självaste bryggmästaren inkl ölprovning 395 kr/person.

På helgerna erbjuds nybryggt kaffe och sju sorters kakor, Tommys smarriga smörgås med oxbringa, en nybryggd lager på terrassen eller ett glas rosé. Vattenverket är ett kontantfritt ölcafé, så här betalar du enkelt med kort eller swish.

Vattenverket har satt ut flera hundkojor till de fyrbenta besökarna. Vattenskål finns i huset och en krok att sätta fast kopplet i.

– Vi är barnsligt glada över att få dra igång det här, det är en dröm som går i uppfyllelse. Vi får en avslappnad bakficka till Högberga Gård där vi kan ta ut svängarna åt ett lite busigare håll. Det blir samma höga kvalitet på mat och dryck men i helt annan tappning. Här blir det sju sorters kakor, mustiga långkok och mikrobryggd lager. Målet är att skapa Lidingös skönaste häng, helt enkelt, säger Johan Hjort, vd på Högberga Gård.

Så här skriver Johan Hjort i sin blogg på Högberga Gårds hemsida:

– Nu är bryggeriet på plats, kök och bardisk är byggt och vi kommer att bedriva café, butik, konferens, skridskovärmestuga, festverksamhet – ja,

skönt häng helt enkelt. Vi har lekplats för barn, hundrastgård, altan mot vattnet, badbrygga, mysiga fikarum, festlig bar och trevlig trädgård. Miljön är sagolik, en oas i hjärtat av Lidingö med naturens närhet i form av vatten och skog nästan inne i huset.

Läs mer på Vattenverkets egen hemsida vattenverket.se eller följ på facebook eller Instagram@vattenverket_kottlasjon.

Andreas Lindberg

Eksjukan dödar inte ekarna

En liten larv har gjort att Breviks ekar sedan i våras fått gula och skrumpna löv. Flera ekälskande Breviksbor har hört av sig, men vi behöver inte vara oroliga – trädens framtid är inte hotad av larven.

Orsaken är en liten larv, troligtvis den snedstreckade ekstyltmalen, som flyttat in i löven och äter upp dem inifrån, men lämnar ytterskalet kvar.

Det har varit ett gynnsamt år för just ekstyltmalen, som har gett sig på ekar lite här och var inom hela Stockholmsområdet. Ute i skärgården verkar de dock ha klarat sig.

En del villaägare har ringt och frågat om de ska såga ned trädet. De är oroliga för att det är något liknande almsjuka. Och visst, det är inte bra för eken, men det är inte dödligt för den. Det är vanligt med insektsangrepp på träd och särskilt ekar. Men ekar är förvånansvärt tåliga mot angrepp.

Är det många insekter av ett slag under ett år gynnas även deras fiender och sjukdomar. Det tar ett tag för fienderna att komma ikapp, men året efter brukar den vanliga insekten minska igen. Så det blir inte lika många styltmalar nästa år, skulle jag gissa.

Så Breviksborna får finna sig i att eklöven sett lite gula och skrumpna ut i år, men kan trösta sig med att det nästa år troligtvis blir bättre igen.

Det råder ganska stor enighet bland experter om att väderextremer spelar stor roll vid angrepp av detta slag. Frost eller torka, eller båda i kombination, kan skapa olika stressymptom som gör att olika organismer kan utvecklas kraftigt.

Johan Ahlbom

Lättare att gå hela vägen

"Den felande trappan" utmed den så kallade Strandstigen på Högudden är nu klar. Den uppskattade strandpromenaden mellan Sjöstigen och Högudden har länge varit svårforcerad med flera branta klippartier, men nu är det betydligt lättare att ta sig fram.

Staden har under året låtit förbättra stigen avsevärt med anläggande av flera trätrappor, grusning och utjämning av en del markpartier. Men en lång trappa saknades. Nu är den sedan i somras på plats, snyggt byggd i trä av Lidingö Trädgårdsservice. Den är rätt lång och har fått två vilplan på mitten för att vara lätt att gå i.

Totalt inrymmer nu Strandstigen fem fina trätrappor, som gjort stigen så lättgången som möjligt, men helt "anpassad" går inte att få den av naturliga skäl.

Johan Ahlbom

Tall stod inte pall

Den välbekanta tallen på Högudden, som vräktes omkull i en snöstorm för ett par år sedan, räddades genom en unik insats från Lidingö stads sida. Tallen restes upp igen och stöttades med ett stålstativ.

Första sommaren avlöpte ganska väl, tallen levde även om kronan krympte en del. Men den svåra torrsommaren 2018 kom att bli för mycket för det sargade trädet. Den ser nu ut, trots vattning under sommaren, att ha lämnat in.

Gröna sidan upp!

Lidingö stad planerar att renovera Breviksplanen. Det nuvarande konstgräset, som är från konstgräsepokens första generation, ska bytas ut mot tredje generationens mer moderna.

Det gamla konstgräset har fått mycket kritik, eftersom granulatet som ligger i botten av gräsmattan till stor del består av gamla nedmalda bildäck. Däckresterna innehåller bland annat fenoler, vilket är riskfyllt ur hälsosynpunkt för både spelare och omgivande natur. Många fotbollsföräldrar har upplevt att ungarna efter en match kommit hem med grå-svarta, dammiga ben.

Staden planerar också att riva den nuvarande längan med omklädningsrum och på samma plats uppföra nya omklädningsrum. Den gamla längan har länge ansetts sliten och otidsenlig.

Parkeringsytorna som vid större turneringar har varit för små har på senare år förbättrats. Dels har den närliggande parkeringsplatsen asfalterats, och dels har båtklubbens båtupplagsytor under sommarmånaderna upplåtits för parkering.

Johan Ahlbom

I slutet av oktober togs det gamla konstgräset bort och i början av november lades det nya på. Foto: Birgitta Sjöberg.

Granulatet som ligger i botten av gräsmattan består till stor del av gamla nedmalda bildäck.

Konstgräset har legat här sedan 2009 och hör till den första generationens konstgräs.

Röjning av Kragenäs

En vacker vårdag samlades villaägareföreningens styrelse och flera Kragenäsbor för den återkommande röjningen vid Kragenäsbadet. Föreningen har sedan många år tagit på sig ansvaret för att röja och hålla öppet kring det ärevördiga gamla badet.

På 1930-talet var badet flitigt utnyttjat med bland annat sandstrand, brygga och simskola. Sedan länge har bryggan försvunnit men villaägareföreningen har, förutom röjningar i vegetationen, satsat på en bänk och bord samt badkättingar för de besökande. Platsen är väldigt uppskattad och välbesökt framför allt under sommarmånaderna.

Johan Ahlbom

Några av "röjningsarbetarna" efter väl uträttat arbete. Föreningen bjöd på fika. Bilden till vänster visar en del av slyet, som Lidingö Stad bekostar bortforslingen av.

Avloppsarbetet klart

Nu ligger avloppsledningen från Telegrafberget där den ska. Men det var nära att det blev nya problem för båtklubben. Inför upptagningen förra hösten blev arbetet med rörläggningen från pumphuset klart dagen innan, bara några timmar innan mobilkranen på 30 ton anlände.

Sedan skulle resten av arbetet göras i januari/februari, var det sagt. Men det blev också försenat. Anslutningen vid ångbåtskajen började göras i slutet av mars.

Sjösättningen av klubbens alla båtar skulle ske som vanligt sista helgen i april. 30-tons kranen var bokad och klar. De ansvariga var informerade.

Men de var långt ifrån klara i mitten av april. Båklubben lyckades få ett stopp på arbetet i två veckor, så att sjösättningen gick att genomföra, sedan kunde arbetena påbörjas igen. Sällan har så många båtägare fått tvätta sina båtars däck och ruffar fria från byggdamm så ofta. Det gällde framför allt båtarna på A-, B- och C-kajerna.

Under maj månad var vägen till kajerna helt uppgrävd. Det var knappt en körbar del kvar. Detta trots att projektledningen för bygget lovat att man skulle gräva vid sidan av vägen. Tiden gick och juni månad gick. I slutet av månaden var grävningarna igenfyllda och den 6 juli, tre månader efter byggstarten, blev hela vägen asfalterad och som ny igen.

Andreas Lindberg

27 mars anlände kablar och rör via en färja.

Två veckor senare. Sjösättning närmar sig.

5 maj. Efter två veckors paus är arbetet i full gång igen.

17 maj. Grävningen fortsatte utmed båtklubbens hamnväg.

6 juli. Allt klart, ny asfalt lagd.

Björkdungen restaureras

Sedan många år har Villaägareföreningen drivit frågan om Björkdungens restaurering. Som de flesta vet vid det här laget utgör dungen en kvarleva från olympiaden i Stockholm år 1912.

Efter olympiadens slut kom planen inte att användas längre, utan föll i glömska. Den matjord som använts vid planens anläggande, visade sig innehålla mängder av björkfrön. Dessa grodde och otaliga björkplantor slog rot. Det är anledningen till att alla björkarna är av samma ålder och att björkdungen har exakt en fotbollsplans mått, det vill säga 100 x 50 meter.

Tyvärr är björkar inte så långlivade, de lever oftast bara runt hundra år. Den åldern har björkdungens träd nu uppnått, med viss råge. Många björkar har fallit inte bara för åldersstrecket, utan även för hårda kulingvindar. På senare år har det bildats uppslag med allehanda buskar och sly mellan de kvarvarande äldre björkarna. Så den vackra dungen ger numera ett risigt och ovårdat intryck.

Nu har Lidingö stad bestämt att satsa på en restaurering av dungen. För att det inte ska bli ett ”kalhygge” av allt, gör man jobbet i ett par etapper. I första etappen röjer man av den inre delen av dungen och planterar nya björkar. När dessa om ett par år har tagit sig tar man ner de återstående gamla björkarna och ersätter dem med nya björkar.

Johan Ahlbom

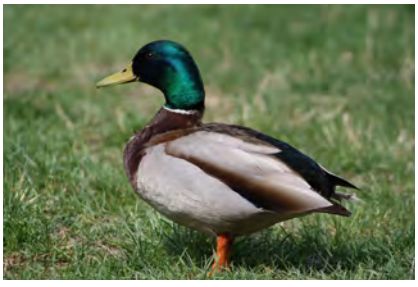
Varför älskar änderna Östra Allén?

Varje vår brukar ett stort antal gräsänder samlas under ekarna i Östra Allén.

– Varför, frågar sig många? Vad är det som gör att det samlas så många änder så långt upp på land?

Svaret är: de samlas för att äta. Östra Allén är ju en ekallé och varje höst släpper träden ifrån sig stora mängder ekollon. Ekollon är normalt inte särskilt smakliga, de är ganska beska i smaken beroende på en hög andel garvsyra. Men om ollonen får ”ligga till sig” under vintern mildras smaken. Ekollon är fettrika och näringsrika, på våren är de halvmjuka, lättätna och smakliga för änderna.

Ekollon har också i äldre tider använts av människan vid brödbak och som kaffesubstitut efter rostning.

Johan Ahlbom

Villa Högudden – ett rent nöje

Villa Högudden är en av de största och vackraste sommarvillorna i hela Stockholms skärgård. Vi har glädjen att kunna njuta av den här i Brevik.

Denna bild från sommaren 1885 visar den ursprungliga Villa Högudden, byggd med tidstypisk panelarkitektur, verandor och burspråk.

Platsen har dock en mycket gammal historia. På 1700-talet hette platsen, där Villa Högudden nu ligger, Mölna Udd och här låg en välbesökt sjökrog. Läget var noga valt nära mötespunkten för de livligt trafikerade farlederna genom Skurusundet och Halvkaksundet. Skärgårdsbor och andra sjöfarare kunde stanna till här för att äta eller dricka. Liknande krogar fanns på många ställen i innerskärgården, bland annat på Fjäderholmarna och på Granholmen.

När sjökrogen försvann vet man inte, men på 1870-talet började Lidingö betraktas som den verkliga skärgården, dit man for ut med ångbåt och ”levde sommarnöje”. Hit kom stadsmäklaren Neibert på besök, köpte mark och år 1876 lät han byggda en tidstypisk sommarvilla på platsen. Den hade så kallad panelarkitektur och var försedd med verandor, lövsågerier och rika utsmyckningar. Under ett tiotal år for stadsmäklaren ut till Högudden på somrarna med maka, tre döttrar, hushållerska och kusk. De återvände på hösten till staden när ”frukten var bärgad”.

Sommarvillan blev dock inte gammal. I början av 1890-talet avled Neibert och villan såldes till professor Bruzelius, som var livmedikus till kung Oscar II. Bruzelius ansågs vara en av tidens bästa läkare, speciellt när det gällde lungsjukdomar. Villan byggdes om och ersattes 1894–95 av en mer eller mindre ny byggnad, dagens Villa Högudden. Uppdraget att rita detta ”lustslott” med sitt ståtliga utseende gick till den kände arkitekten Eric Lundroth.

Villa Högudden präglas av sin tids nationalromantik, men man kan också spåra inspiration av samtida engelsk Morris-stil och amerikansk kolonialstil. Lundroth har även ritat framträdande villor i Djursholm och Saltsjöbaden. Bland andra har han skapat de kända Villa Ransäter och Villa Lorride i Djursholm. Han låg också, som byggmästare, bakom uppförandet av Östermalms Saluhall.

I kontraktet med byggmästaren som skulle uppföra Villa Högudden framgår att anbudssumman uppgår till 27 950 kronor i dåtidens penningvärde. De många kakelugnarna ingick, men skulle professorn själv köpa in och låta sätta upp dylika avgick 2 100 kronor.

Bruzelius var en mycket förmögen man, både hans första och andra hustru tillhörde den kända norrländska industrisläkten Kempe. Den nära anknytningen till kungahuset gav familjen en hög social status och en särställning inom Stockholms societet. På vintern bodde familjen i en praktfull 14-rumsvåning vid Kungsträdgården i Stockholm, som sköttes av en stor tjänstestab.

Stort och förnämt sommarnöje

Villa Högudden, som efter ombyggnaden 1895 hade växt till hela 450 kvadratmeter, ansågs nu vara ett av skärgårdens största och förnämsta sommarnöjen. Villan var försedd med ett framträdande torn, branta takfall, stora verandor, burspråk, balkonger och en rik lövsågeridekoration.

De unika glasfönstren ger ett magiskt ljus i hela trapphallen.

Innanför den vackra entrén möttes man av en imponerande hall med åtta meters takhöjd. En stor magnifikt mångfärgad glasvägg släppte in ljus från trädgården. Villan låg nära vattnet och hade en fantastisk utsikt över stora segelleden.

Den naturliga vägen att komma till villan var med båt. Gästerna möttes då av den magnifika östra fasaden och efter att ha promenerat upp genom den stora trädgården nådde man den ståtliga huvudentrén på husets sydsida. Här möts man av den pampiga stentrappan, frodiga blomsterarrange-

En vacker sommardag i början av 1900-talet vilar familjen och några gäster ut på trappan vid husets entré.

Mai Zetterlings film ”Älskande par” från 1964 spelades delvis in vid Villa Högudden.

Restaureringen utfördes med stor professionalitet.

mang och det fantastiska hallfönstret. Inne i hallen ger alla de färgade fönsterglasen en sällan skådad ljusbild. Här växlar mellan rött, blått, grönt och gult. Höjden till tak är imponerande 8 meter. Trappans mahognyräcke, den mörka väggpanelen och den stora öppna spisen vittnade om ett välbeställt hem. Dörrarna till salen och salongen står öppna och välkomnande. Salongen är ett stort vackert och ljust rum, som vänder sig mot trädgården med två burspråk. Rummet är skapat för fest och samvaro. Rummet var rikligt möblerat med soffa, 14 stolar, byrå, taburetter och en vacker kakelugn.

Från salongen leder en dubbeldörr in till matsalen. Den kännetecknades av mörkare färger. Mitt på golvet stod det stora matbordet av ek, med till vardags endast sex stolar placerade runt det, medan övriga stolar stod intill väggarna. Här fanns också ett spelbord, ett serveringsbord och en väggklocka.

Det förnämsta rummet i övervåningen är sällskapsrummet. Här har man den vackra utsikten över Halvkakssundet och inloppet till Stockholm.

Livet under sommaren

För själva flyttningen till villan, som alltid skedde i mitten av juni, användes häst och vagn eftersom Lidingö redan då hade broförbindelse med fastlandet. Man behövde inte ta med så mycket bohag från lägenheten i staden, allt fanns kvar i villan över vintern. Kusken och några av pigorna skickades ut ett par dagar i förväg för att ta bort luckorna från verandorna och städa huset inför sommaren. Golven skulle skuras, fönstren putsas, möbelöverdragen tas bort och kristallkronorna putsas. Tre av familjens pigor följde med ut till landet, den fjärde stannade i staden och passade upp på professorn när han var i staden.

I hushållet var man delvis självförsörjande med färskvaror, det fanns två kor och 30 höns. Runt villan låg en stor trädgård med växthus, fruktträd och frilandsodlingar. Trädgårdsmästare Malm var heltidsanställd och bodde här året runt. Det var han som skötte villan på vintern. I trädgården odlade man snittblommor som dagligen plockades in av en piga. Många varor måste dock tas från staden, bland annat kött, kryddor och delikatesser från Arvid Nordqvist. Varorna sändes ut med ångbåten direkt till villans brygga.

Vid villans brygga låg en eka, som inte användes särskilt ofta. Badhus fanns också, men det nyttjades mest av den yngre generationen, och kanske av professorn själv någon gång. Sambad var otänkbart och att kunna simma var ovanligt.

Nedgång och förfall

Villan övertogs 1941 av bankinspektören Albert Tondén, som var gift med en släkting till professorskan Bruzelius. Den stora tomten såldes så småningom till SIAB, som planerade en storskalig villabyggnation. Nu låg huset övergivet och förfallet tilltog. Påhälsningar av objudna gäster blev tyvärr inte ovanligt.

Huset blev välkänt då det 1964 hyrdes ut som inspelningsplats i Mai Zetterlings berömda film ”Älskande par”. En mängd av dåtidens mest kända skådespelare medverkade i filmen. Här sågs bland andra Harriet Andersson, Gunnel Lindblom, Gio Petré, Gunnar Björnstrand, Lissi Alandh, Åke Grönberg och Jan Malmsjö. Filmen baserades på en romanserie av Agnes von Krusenstjerna och fotograf var Sven Nyqvist.

I mitten av 1960-talet beslöt staden att ge sig in på det tidsödande och kostsamma projektet att återställa villan till ursprungligt skick. Under åren 1967–68 renoverades huset på ett ytterst förtjänstfullt sätt.

Bitter eftersmak

Tyvärr gav restaureringen en bitter eftersmak. Kostnaderna för arbetet beräknades bli 605 000 kr, men efter slutförd renovering slutade notan på 1 838 000 kronor. Idag motsvarar det över 16 miljoner kronor.

Villan fungerade som stadens konferensanläggning ett tag, men såldes sedan. Numera är villan privatägd och används som åretruntbostad.

Såväl interiör som exteriör är mycket välbevarade. Villan utsågs till lagskyddat byggnadsminne 1982, genom att den är ”ett representativt och kvalitativt högtstående exempel på sin tids sommarvillor”.

Till viss del är det slumpen som räddat villan åt oss. Men främst är det Lidingö stad som ska ha en stor eloge för sin värdefulla kulturhistoriska satsning. Hade inte politiker och tjänstemän i Lidingö stad haft så stort kulturhistoriskt intresse hade professorns unika sommarhem knappast bevarats.

Johan Ahlbom

Källor: Lidingö Stadsarkiv, Eric och Nils Forsgren: Lidingö – Människor och miljöer. 1995, Carl-Henrik Ankarberg: Gamla Lidingöbilder. 1988

Recept från Hemköp Lidingö Brevik

Älggryta med höstgrönsaker

4 portioner. Tillagningstid: cirka 1 timme 20 minuter

Ingredienser

800 g älggrytbitar
2 msk smör
3 ½ dl rött vin
5 dl vatten
½ dl viltfond
1 lagerblad
½ tsk timjan
5–7 enbär
vitpeppar och salt
1 msk smör + 1 msk vetemjöl till redning

Rotfrukter:
300 g, skurna i bitar
1 morot
1 palsternacka eller rotselleri
10 steklökar
50 g färsk svamp
1 msk farinsocker
salt

Gör så här:

1. Bryn köttet i smör och lägg över i en stekgryta. Gör likadant med grönsakerna och lägg i grytan. Häll på rödvin och låt vätskan nästan koka in helt. Häll då på vatten och fond, koka upp och skumma. Tillsätt kryddorna och koka under lock cirka 1 timme.

2. Sila av buljongen. Blanda kött och buljong i en gryta och håll varm. Red av med vetemjöl utrört i smör.

3. Skiva morot och palsternacka. Fräs i smör och krydda med farinsocker och lite salt. Stek mjuka.

4. Toppa älggrytan med grönsakerna och servera med potatismos.

Hemköp
LIDINGÖ BREVIK

Öppet alla dagar 8–21

Handla för minst 500 kronor och du får 10% rabatt vid ett köptillfälle.
Gäller ej tobaks- och ombudsvaror.

Namnteckning _____

Kassörens sign. _____ Gäller t o m 31 dec 2018.

ICA Supermarket

ICA Käppala Presentkort
Mot denna kupong erhåller du 10% rabatt om du handlar för minst 500 kr vid ett tillfälle.
Gäller ej tobaks- och ombudsvaror.

Namn: . . . . . .

Gäller t o m 31 dec 2018.

Sålda fastigheter

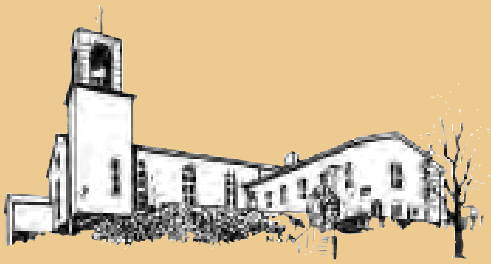
i Högberga och Brevik de senaste månaderna

Adress	Boyta	Tomtarea	Datum	Pris milj kr
Stenbacksstigen 5	110	210	26 sept	7,300
Söderkroken 11	113	1 031	17 sept	11,500
Barrstigen 19	172	1 418	29 aug	13,000
Norrviksvägen 7	246	1 209	19 juni	19,250
Norrviksvägen 17	tomt	776	15 juni	9,250
Höguddsvägen 23	138	885	31 juli	9,770
Höguddsvägen 53	160	245	2 juli	8,650
Saltsjövägen 5	270	1 104	12 juni	15.250
Vårdkasstigen 15	103	94	2 juni	6,300
Seglarvägen 1	180	1 053	1 juni	9,000
Klöverbacken 1A	280	800	26 maj	15,700
Vårdkasstigen 21	103	95	18 maj	6,600
Västra Allén 21A	160	1 094	17 maj	12,250
Herrgårdsstigen 18	108	128	10 maj	7,500
Vattenvägen 5	270	1 144	9 maj	15,500
Seglarvägen 40	181	892	4 maj	9,550
Roskullsvägen 24A	182	769	4 maj	11,250
Hövdingevägen 4B	tomt	800	3 maj	10,000
Herrgårdsstigen 15	124	255	27 apr	8,500
Barrstigen 19	223	1 418	23 apr	12,100
Högbergavägen 14	178	1 133	20 april	11,250
Barrstigen 10	169	821	19 april	11,200
Höguddsvägen 12	226	1 549	21 mars	15,700
Saltsjövägen 8	101	940	5 mars	9,000
Herrgårdsstigen 25	124	213	4 mars	8,150
Höguddsvägen 63	154	251	2 mars	7,375
Roskullsvägen 22	179	857	27 feb	12,050
Drabantvägen 3B	tomt	801	15 feb	10,000
Södra Kungsvägen 253	113	1 256	15 dec 17	9,900
Medelvärde	**173**	**762**		**10,788**
Medianvärde	**164**	**857**		**10,000**

Uppgifterna om bopriser här ovan är hämtade från booli.se och Hemnet i slutet av oktober.
I de flesta fall är priserna baserade på lagfartsinformation från Lantmäteriet. I vissa fall är det det sista bud som registrerades innan mäklaren tog bort annonsen. Därför kan det finnas någon eller några försäljningar ovan som inte blivit av, eller där priset inte stämmer exakt.
Ibland förekommer samma fastighet med olika datum. Vi har valt att behålla den senaste registreringen.

Här finns prisuppgifter från tidpunkten av presstopp för förra numret av Nya Meddelanden, men några tidigare försäljningar har dykt upp efter det datumet, därför finns det några äldre försäljningar med också.

Det är värt att notera att medelpriset för en fastighet i vårt område fortfarande ligger på drygt 10 miljoner kr (i mars 10,818 milj)

Breviks kyrka

Öppen förskola (ingen föranmälan)måndagar, tisdagar, torsdagar kl 09.30–15.00. Onsdagar 12.00–15.00

Kaffe med hopp i församlingssalen varje onsdag 13.00–15.00.

Söndag 25 november
11.00 Gudstjänst, Emmeli Karlsson Lundmark.

Söndag 2 december, 1:a advent
11.00 Gudstjänst, Fanny Linder.
Kyrkokören, Bodals kammarkör, och Lidingö Kids.
Musiker Li Ringquist Östman, Ingrid Damstedt Holmberg och Anna Birgersson.

Söndag 9 december
11.00 Gudstjänst, Emmeli Karlsson Lundmark.
Musiker Li Ringquist Östman.
16.00 Julkonsert. Kyrkokören under ledning av Li Ringquist Östman.

Torsdag 13 december, Luciadagen
19.00 Luciakonsert, Fanny Linder.
Barnkören Lidingö Kids under ledning av Anna Birgersson.

Lördag 15 december
18.00 Julkonsert.
Gospelkören under ledning av Anna Birgersson.

Söndag 16 december
11.00 Gudstjänst, Emmeli Karlsson Lundmark.
Musiker Anna Birgersson.

Söndag 23 december
Ingen gudstjänst i Brevik.
(sammanlyst till Lidingö kyrka).

Julafton måndag 24 december
11.00 Barnens julbön,
Emmeli Karlsson Lundmark.
Musiker Anna Birgersson.
17.00 Julbön, Lars Collmar.
Musiker Li Ringquist Östman.
23.30 Midnattsmässa, Fanny Linder.
Gospelkören.
Musiker Anna Birgersson.

Juldagen tisdag 25 december
07.00 Julotta, Fanny Linder.
Kyrkokören.
Organist Li Ringquist Östman.

Nyårsafton måndag 31 december
17.00 Nyårsbön.
Musiker Anna Birgersson.

Service & öppettider

Breviks centrum

Hemköp Lidingö Brevik
Tel 08-766 00 30
www.hemkop.se
Alla dagar 08.00–21.00

Frisören Rami
Tel 08-766 39 26
tis–fre 10.00–18.00
lör 10.00–14.00

Breviks Salong
Tel 08-766 44 79
mån–fre 09.00–18.00
lör 09.00–13.00

Breviks kem-, skrädderi-, sko- och nyckelservice
Tel 08-766 16 85
mån–fre 09.30–18.00
lör 10.00–14.00

Företag

Alinea Förlag
Böcker och kundtidningar
Tel 0708-65 85 84
info@alinea.nu

Fix&Färdig
Tapetserarverkstad
Johanna von Schoultz
Tel 073-677 97 00

Nordstrands mäkleri
www.nordstrandsmakleri.se
Tel 08-731 51 00

Art for children
Konsttryck, konst på brickor
Ann-Charlotte Svensdotter
www.artforchildren.se

Högberga galleri
Södra Kungsvägen 210 C
cecilia@mellgrendesign.se

Restaurang, café

Quarti
Tel 08-766 59 10
www.quarti.se
tis-tors: 16.45–21.45
sön: 16.45–20.45
fre–lör: 16.45–23.45

Lidingö SuperWok
Tel 08-766 38 38
vardagar 11.00–21.00
lör–sön 13.00–21.00

Ristorante Granduca
Tel 073-915 54 00
lidingoristorantegranduca.se
Mån–fre 09.00–21.00
Lunch 09.00–15.00
Lör, sön 13.00–21.00

Högberga Bageri & Café
Tel 08-766 05 00
mån–fre 07.30–18.00 lör 07.30–17.00 sön 09.00–16.00

Pier 16 (Gåshaga)
Tel 08-52 52 16 16
www.pier16.se
mån–tors 16.00–
fre 15.00–, lör 12.00–
sön 12.00–

Restaurang Bryggan
Gåshagaleden 12.
www.restaurangbryggan.se
För tillfället stängt för ombyggnad. Se hemsida för mer information.

Konferens, hotell

Högberga Gård
Tel 08-546 46 100
info@hogberga.se

Villa Brevik
Tel 08-766 65 00
konferens@villabrevik.se

Övrigt

Breviks Båtsällskap
Seglarvägen 48–50.
info@bbslidingo.se

Lidingö Breviks Sjöscouter
Saltsjövägen 50.
info@lbr.nu

Breviks kyrka
Kapellbacken 1.
Tel 08-410 847 49

Breviks förskola
Tel 08-731 47 40

Breviks tennisklubbar
Karoline Lind Ögren,
tel 076-219 71 71
Hans Engström:
brevikengarnas@hotmail.se

ICA Supermarket Käppala
Holavedsvägen 1.
Tel 08-544 809 10
Alla dagar 08.00–21.00

Handelsbanken
Larsberg Tel 08-666 43 80
larsberg@handelsbanken.se

Lidingö stad

Felanmälan
Avfall, idrottsanläggningar, klotter, vägskador, parker, vatten och avlopp, vinterväghållning och städning av gator: Formulär finns på www.lidingo.se
Hanteras 08.30–16.00
Akuta ärenden på kvällar, helger och nätter:
Tel 010-470 56 57
Tekniska förvaltningens kundtjänst: vardagar kl 08.30–16.00. Tel 08-731 33 03
Vatten och avlopp:
Tel 08-731 46 69

Gatubelysning
Bogfelts installation och entreprenad mån-tors 07.30–15.30 fre 07.30–13.00
Tel 08-731 46 71

Återvinningsstationer
Förpackningsinsamlingen.
Tel 0200-88 03 11
www.ftiab.se

Tidningsinsamlingen
TÅV AB. www.tavab.se
Tel 08-599 221 10

Stockby Returpark
Mån–tors kl 12.00–20.00
fre–sön kl 09.00–16.00

Södergarn trädgårdsavfall
mån, ons kl 14.00–20.00
tis, tor, fre kl 12.00–16.00
lör 11.00–15.00

Sten och jordtipp i Trolldalen
mån–fre: 07.00–15.30

Nya Meddelanden

är Högberga-Breviks villaägareförenings medlemstidning. Den trycks i 800–1 000 ex, två gånger om året.
Ansvarig utgivare: Christer Åkerhielm (ordförande).
Redaktör: Andreas Lindberg: andreas@ifkmedia.se
Kom gärna med förslag på artiklar eller idéer på innehåll! Vill du skriva en artikel hör av dig till redaktören.
Högberga-Breviks villaägareförening
Box 3030, 181 03 Lidingö.
www.lidingovillor.se pg 150 48-2
swish: 123 253 55 99
Ordf: Christer Åkerhielm,
tel 070-966 3002 e-post:
christer.aakerhielm@gmail.com

Högberga-Breviks villaägareförening

Högberga-Breviks villaägareförenings uppgift är att tillvarata Högbergas och Breviks villaägares intressen i kommunala och allmänna frågor.

Föreningen arbetar aktivt med att påverka politiker och myndigheter i frågor som gäller området.

Antalet medlemmar uppgick till cirka 430 st i slutet av 2018. Varje anslutet hushåll räknas som en medlem.

Medlemmarna är ägare till villor, radhus eller liknande i Högberga-Breviks-området. Föreningens område gränsar i väster till Östra Mölna byalag, i öster till Käppala villaägareförening och i norr till Killinge Gåshaga villaförening.